PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (apelāciju palāta)

2009. gada 5. oktobrī *

Lieta T-58/08 P

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv J. Kurals [*J. Currall*] un D. Martins [*D. Martin*], pārstāvji,

prasītāja,

otrs lietas dalībnieks, kas piedalās tiesvedībā, —

Anton Pieter Roodhuijzen, Eiropas Kopienu Komisijas ierēdnis ar dzīvesvietu Luksemburgā (Luksemburga), ko pārstāv Ē. Buaželo [*É. Boigelot*], advokāts,

prasītājs pirmajā instancē.

par apelācijas sūdzību, kas iesniegta par Eiropas Savienības Civildienesta tiesas (pirmā palāta) 2007. gada 27. novembra spriedumu lietā F-122/06

* Tiesvedības valoda — franču.

Roodhuijzen/Komisija (Krājumā-CDL vēl nav publicēts) un kurā šo spriedumu lūgts atcelt,

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (apelāciju palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. Jēgers [*M. Jaeger*], tiesneši V. Tīli [*V. Tiili*], J. Azizi [*J. Azizi*] A. V. H. Meijs [*A. W. H. Meij*] (referents) un M. Vilars [*M. Vilaras*],

sekretārs E. Kulons [*E. Coulon*],

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar apelācijas sūdzību, kas iesniegta saskaņā ar Tiesas Statūtu I pielikuma 9. pantu, Eiropas Kopienu Komisija lūdz atcelt Civildienesta tiesas 2007. gada 27. novembra spriedumu lietā F-122/06 *Roodhuijzen*/Komisija (Krājumā-CDL vēl nav publicēts; turpmāk tekstā — "pārsūdzētais spriedums"), ar kuru tā ir atcēlusi Komisijas lēmumu Antona Pītera Roudheizena [*Anton Pieter Roodhuijzen*] un *H* kundzes noslēgto vienošanos par kopdzīvi neatzīt par partnerattiecībām, kas nav laulība, Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumu (turpmāk tekstā — "Civildienesta noteikumi") 72. panta 1. punkta nozīmē un līdz ar to atteikumu viņai piemērot kopējo Eiropas Kopienu veselības apdrošināšanas sistēmu (turpmāk tekstā — "KVAS").

Atbilstošās tiesību normas

2 Pārsūdzētā sprieduma 2.–4. punktā Civildienesta tiesa atbilstošās tiesību normas ir izklāstījusi šādi.

3 72. panta 1. punktā ir noteikts:

"Ierēdnis, tā laulātais gadījumos, ja tam nav tiesību saņemt tāda paša veida un apmēra pabalstus pēc citām tiesību aktu normām vai noteikumiem, tā bērni un citi apgādājamie VII pielikuma 2. panta nozīmē ir apdrošināti slimības gadījumiem līdz 80 % no radušos izdevumu, ievērojot noteikumus, kas izstrādāti Kopienu iestādēm, vienojoties pēc apspriešanās ar Civildienesta noteikumu komiteju.

Ierēdņa neprecēto partneri uzskata par laulāto atbilstoši slimības apdrošināšanas shēmai, ja ir izpildīti VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta pirmie trīs nosacījumi.

[..]"

4 Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punktā ir noteikts:

"Apgādnieka pabalstu piešķir:

a) [..]

b) [..]

c) ierēdnim, kurš ir reģistrēts kā pastāvīgs partneris, kas nav laulātais, ar nosacījumu, ka:

i) pāris uzrāda juridisku dokumentu, ko par tādu atzinusi dalībvalsts vai jebkura dalībvalsts kompetentā iestāde, kas apliecina viņu statusu kā partneriem, kas nav laulātie,

ii) neviens no partneriem neatrodas laulībā vai citās partnerattiecībās, kas nav laulība,

iii) starp partneriem nepastāv neviena no šādām radniecībām: vecāks, bērns, vecvecāks, mazbērns, brālis, māsa, tēva vai mātes māsa, tēva vai mātes brālis, brāļa vai māsas dēls, brāļa vai māsas meita, znots, vedekla,

iv) pārim nav pieejamas likumīgas laulības dalībvalstī; šajā apakšpunktā uzskata, ka pārim ir pieejamas likumīgas laulības, ja pāra locekļi atbilst visiem dalībvalsts tiesību aktos noteiktajiem nosacījumiem, kas atļauj šāda pāra laulības;

[..].”

5 Vispārējo noteikumu par Eiropas Kopienas ierēdņu apdrošināšanu slimības gadījumiem (turpmāk tekstā — “Vispārējie noteikumi”) 12. pants ir formulēts šādi:

“Saskaņā ar 13. un 14. pantā paredzētajiem nosacījumiem līdzapdrošinātās personas ir:

— [..]

— apdrošinātās personas atzītais partneris — arī, ja nav izpildīts Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta pēdējā ievilkumā paredzētais nosacījums,

— laulātais vai atzītais partneris, kurš atrodas Civildienesta noteikumos paredzētajā atvaļinājumā personisku iemeslu dēļ.”

6 Nīderlandē, kā tas izriet arī no brošūras, ko Komisija pievienojusi savai apelācijas sūdzībai un ko, kā lietas dalībniekiem ir skaidrs, ir izdevusi Nīderlandes valsts pārvalde, valsts tiesībās paralēli tradicionālajai laulībai ir paredzēti vēl divi kopdzīves veidi — “geregistreerd partnerschap” (reģistrētas partnerattiecības) un “samenlevingsovereenkomst” (vienošanās par kopdzīvi). Ja pirmajam veidam ir tiesiskas, mantiskas un nemantiskas sekas, kas lielā mērā pielīdzināmas laulības radītajām sekām, tad otrais kopdzīves veids turpretim izriet no pušu brīvas gribas, un tā sekas galvenokārt ir tikai tās, kuras izriet no pušu tiesībām un pienākumiem, ko paredz vienošanās. Nepastāv neviens likumā paredzēts pienākums “samenlevingsovereenkomst” iekļaut konkrētas saistības vai apņemšanās, it īpaši attiecībā uz kopīgu mājsaimniecību. Ja netiek

pārkāptas sabiedriskās kārtības un morāles normas, "samenlevingsovereenkomst" var noslēgt divas vai vairākas personas un šādu vienošanos var noslēgt personas, kurām ir tuvas radniecības saites. Turklāt "samenlevingsovereenkomst" var noslēgt vai nu kā privāttiesisku līgumu, vai arī kā notariāli apstiprinātu aktu. Nīderlandes tiesībās tikai oficiāla "samenlevingsovereenkomst" noslēgšana, ko sagatavojis notārs, rada iespēju partneriem izmantot pensiju sistēmas un dažādas ar nodarbinātību saistītas sociālās priekšrocības. Šādu pie notāra sagatavotu vienošanos var pieprasīt arī trešās personas, piemēram, pensiju fondi, kā pierādījumu par pāra kopdzīvi. Savukārt, nepastāvot nekādiem formāliem aspektiem, "samenlevingsovereenkomst" noslēgšanai vai vienkāršai kopdzīvei ir konkrētas sekas nodokļu un sociālā nodrošinājuma jomā. Principā "samenlevingsovereenkomst" neietekmē trešās personas, bet pārus, ko saista šāda vienošanās, tiesas sāk pielīdzināt precētiem pāriem vai pāriem, kuri noslēguši "geregistreerd partnerschap".

Prāvas rašanās fakti

7 Prāvas rašanās fakti pārsūdzētajā spriedumā ir izklāstīti šādi:

"6 Prasītājs, Nīderlandes pilsonis, ir *Eurostat* ierēdnis kopš 2006. gada 15. februāra. 20. februārī viņš lūdza Komisijai atzīt savas partnerattiecības ar [*H*] kundzi, kuras nodibinātas Nīderlandē atzītās vienošanās par kopdzīvi ("samenlevingsovereenkomst") formā pie notāra 2005. gada 29. decembrī, lai viņa partnere varētu piedalīties KVAS.

7 Ar 2006. gada 28. februāra vēstuli Atsevišķo prasījumu pārvaldīšanas un maksājumu birojs (*PMO*) viņa lūgumu noraidīja, pamatojot to ar faktu, ka vienošanās par

kopdzīvi, kas noslēgta starp prasītāju un viņa partneri, nav atzīstama par partnerattiecībām saskaņā ar Nīderlandes tiesībām (likums par "geregistreerd partnerschap", kas stājies spēkā 1998. gada 1. janvārī), bet tas ir prasīts Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā.

8 2006. gada 13. martā prasītājs sava lūguma noraidījumu apstrīdēja un iesniedza Nīderlandes vēstniecības Luksemburgā izdotu apliecību, saskaņā ar kuru notāra klātbūtnē parakstīta "samenlevingsovereenkomst" starp prasītāju un viņa partneri tiek atzīta Nīderlandē un tādējādi apliecina viņu partnerattiecības, kas nav laulība.

9 Tomēr ar 2006. gada 20. marta vēstuli Komisija savu 2006. gada 28. februāra lēmumu apstiprināja. Tā uzskatīja, ka, ja vienošanās par kopdzīvi ir formāls prasītāja un viņa dzīvesbiedres partnerattiecību, kas nav laulība, statusa apliecinājums, tad tā rada vien tādas tiesības un pienākumus, par kuriem partneri ir vienojušies rakstveidā. Tas, ka vienošanās ir noslēgta pie notāra, nemainot faktu, ka runa ir vienīgi par privāttiesisku līgumu, kuram nav tiesisku seku attiecībā uz trešām personām un kurš nav obligāti jāreģistrē. Saskaņā ar Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktu šāds pienākums attiecībā uz partnerattiecībām, kas nav laulība, pastāv un reģistrācija rada tiesības un pienākumus, kuri ir pielīdzināmi laulības tiesiskajām sekām.

10 Prasītājs 2006. gada 31. martā iesniedza sūdzību, kurā tas apstrīdēja Komisijas veikto, viņaprāt, pārāk šauro Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta noteikumu interpretāciju. Šajā sūdzībā viņš norāda, ka vienošanās noslēgšana pie notāra ir pietiekama un tādējādi rodas zināmi apstākļi, kas pierāda, ka nav lielas atšķirības starp viņa partnerattiecībām un laulību. Viņš it īpaši uzsver, ka viņa un partneres attiecības ilgst jau divus gadus, ka viņiem ir kopīgs bērns, kuru viņš ir atzinis oficiāli, un ka viņi gaida otro bērnu. Prasītājs piebilst, ka viņš un viņa partnere ir sagatavojuši viens otram par labu savus testamentus un ka viņš ir noslēdzis dzīvības apdrošināšanas līgumu, saskaņā ar kuru atlīdzību saņem viņa partnere.

11 Ar 2006. gada 1. jūnija atzinumu KVAS vadības komiteja (turpmāk tekstā — "vadības komiteja"), pamatodamās uz prasītāja iesniegtajiem dokumentiem — it īpaši uz vienošanos par kopdzīvi, kas noslēgta pie notāra, kā arī Nīderlandes vēstniecības Luksemburgā izdoto apliecību –, konstatēja, ka attiecīgās partnerattiecības ir atzīstamas par atbilstošām [Vispārējo] noteikumu 12. panta prasībām, it īpaši Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) daļā izvirzītajam noteikumam.

12 Neievērojot vadības komitejas pozitīvo atzinumu, [iecēlējinstitūcija] ar 2006. gada 12. jūlija lēmumu noraidīja prasītāja sūdzību. Tā uzskatīja, ka Civildienesta noteikumu mērķis esot ierobežot tādu partneru dalību KVAS, kuri ir saistīti ar laulībai līdzīgām attiecībām, kuras ietver savstarpējas likumā noteiktas tiesības un pienākumus. Tā norādīja, ka vienošanās par kopdzīvi esot tikai privāttiesisks līgums, kuru var noslēgt vairāk nekā divas personas un par kura saturu var lemt līgumslēdzēji, ka šīm partnerattiecībām, kaut arī tās ir noslēgtas pie notāra, nav nekādu tiesisku seku un ka tās nav uzskatāmas par partnerattiecībām, kas nav laulība, kā tas paredzēts Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā.

13 [Iecēlējinstitūcijas] lēmums prasītājam tika paziņots 2006. gada 13. jūlijā."

Tiesvedība Civildienesta tiesā un pārsūdzētais spriedums

8 Ar 2006. gada 23. oktobrī iesniegto prasības pieteikumu Roudheizens lūdza Civildienesta tiesu atcelt Komisijas lēmumu, ar ko tā atteikusies viņa vienošanos par kopdzīvi ar *H* kundzi atzīt par "partnerattiecībām, kas nav laulība", Civildienesta noteikumu nozīmē un līdz ar to atteikusies viņai piemērot KVAS.

9 Pārsūdzētajā spriedumā Civildienesta tiesa ir atcēlusi šo lēmumu, jo ir ticis pārkāpts Civildienesta noteikumu 72. pants, VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkts un Vispārējo noteikumu 12. pants.

10 Civildienesta tiesa ir pārbaudījusi Komisijas argumentāciju, saskaņā ar kuru likumdevējs nav vēlējies KVAS priekšrocības attiecināt uz visiem pastāvīgajiem ierēdņu partneriem, ja viņu partnerattiecības ir "atzītas", bet gan tikai uz tiem partneriem, kuru partnerattiecības ir ļoti lielā mērā pielīdzināmas "laulībai" tajā dalībvalstī, kurā tās noslēgtas.

11 Pārsūdzētā sprieduma 29. punktā Civildienesta tiesa ir konstatējusi, ka no paša Civildienesta noteikumu 72. panta teksta izriet, ka, lai definētu jēdzienu "ierēdņa neprecētais partneris", šajā pantā ir tieša atsauce uz trim pirmajiem Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem, bet Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta pirmajā teikumā minētais par partnerattiecību reģistrāciju nav uzskatāms par nosacījumu, kas jāizpilda vispirms. Tā arī ir norādījusi, ka Padomes 2004. gada 22. marta Regulas (EK, Euratom) Nr. 723/2004, ar ko groza Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumus un Kopienu pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (OV L 124, 1. lpp.), preambulas astotajā apsvērumā, kas attiecas uz laulātu pāru priekšrocību attiecināšanu uz citām kopdzīves formām, kuras nav laulība, ir paredzēti "ierēdņi, kuriem nav laulāto attiecību, ko dalībvalsts atzinusi kā stabilu partnerību", nekur neminot nosacijumus par attiecīgo attiecību reģistrāciju.

12 Attiecībā uz pirmo no trim iepriekš minētajiem nosacījumiem, kas paredzēti Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā (turpmāk tekstā — "apstrīdētais nosacījums"), Civildienesta tiesa pārsūdzētā sprieduma 32. punktā ir atzinusi, ka šim nosacījumam ir trīs daļas:

— pirmajā daļā ietilpst "oficiāla" dokumenta par personu statusu iesniegšana;

— otrajā daļā ir paredzēts, ka minētajam oficiālajam dokumentam ir jābūt dalībvalsts "atzītam";

— trešajā daļā ir paredzēts, ka šim oficiālajam dokumentam ir jāapliecina attiecīgo personu "neprecētu partneru statuss".

13 Civildienesta tiesa ir uzskatījusi, ka izskatāmajā lietā apstrīdētā nosacījuma pirmās divas daļas ir izpildītas, jo Roudheizens bija iesniedzis vienošanos par kopdzīvi, ko tas Nīderlandē pie notāra noslēdzis ar savu partneri, kā arī Nīderlandes vēstniecības Luksemburgā apliecinājumu, kurā bija apstiprināts, ka šis dokuments ir atzīts Nīderlandē (pārsūdzētā sprieduma 33. punkts).

14 Savukārt attiecībā uz trešo daļu Civildienesta tiesa ir atzinusi:

"35 [..]Civildienesta tiesai šāda argumentācija nav pieņemama. Jautājums par to, vai divas personas ir "neprecēti partneri", Civildienesta noteikumu izpratnē nav jāizvērtē tikai dalībvalsts iestādēm vien. Arī attiecībā it īpaši uz "samenlevingsovereenkomst" Civildienesta noteikumu prasība par "neprecētiem partneriem" nav izpildīta ar to vien, ka šādu statusu apliecina dalībvalsts atzīts oficiāls dokuments. Nīderlandes tiesībās paredzētā vienošanās par kopdzīvi ir tikai pušu brīvi noslēgts līgums, neskarot ar sabiedrisko kārtību un labām paražām saistīto normu ievērošanu. To var noslēgt divas vai vairākas personas, un nav likumā noteikta pienākuma tajā ietvert konkrētas saistības vai apņemšanās, it īpaši attiecībā uz kopīgu mājsaimniecību. Turklāt puses ar šo vienošanos ir saistītas tikai attiecībā uz viņu pašu tajā paredzētajām tiesībām un pienākumiem, un tās juridiskajām sekām pret trešajām personām, kuras katrā ziņā ir ierobežotas, ir nepieciešamas īpašas apņemšanās un procedūras.

36 Turpretim zināmā mērā ir jāpiekrīt Komisijas pārstāvētajam viedoklim, ka Civildienesta noteikumu 72. pantā un [Vispārējo] noteikumu 12. pantā ir paredzētas partnerattiecības, kuras "uzskatāmas" par laulību, un, lai atbilstu šiem noteikumiem, partnerattiecībām ir jābūt zināmai līdzībai ar laulību.

37 Ņemot vērā šo apstākli, Civildienesta tiesa uzskata, ka apstrīdētā nosacījuma trešajā daļā ietilpst trīs kumulatīvi apakšnosacījumi.

38 Vispirms šī apstrīdētā nosacījuma trešajā daļā ir paredzēts — un piemērojamajā Civildienesta noteikumu normā izmantotais termins šādu interpretāciju apstiprina – ka partneriem ir jābūt "pārim", t.i., divu personu savienībai, pretstatā citām personu savienībām, kuras var būt Nīderlandes tiesībās paredzētās vienošanās par kopdzīvi līgumslēdzējas puses. Jāatzīst, un arī lietas dalībnieki šajā sakarā ir vienisprātis, ka izskatāmajā lietā runa ir par šādu gadījumu.

39 Turpinot, termina "statuss" izmantošana norāda, ka partneru attiecībās ir jābūt publiskiem un formāliem elementiem. Daļēji saistoties ar apstrīdētā nosacījuma pirmo daļu [..], šis otrais apakšnosacījums tādējādi pārsniedz vienkāršo prasību par "oficiālu" dokumentu. Tomēr šajā lietā tas ir izpildīts. Pirmkārt, tā kā vienošanās par prasītāja un viņa partneres kopdzīves organizāciju ir sagatavota pie notāra, tai piemīt autentiskums, ko tai sniedz notariāla akta parakstīšana; otrkārt, tajā strukturēti un detalizēti — veidā, kādā tiek sagatavoti juridiski teksti, — tiek regulēta partneru kopdzīve.

40 Visbeidzot, jēdziens "neprecēti partneri" ir saprotams tādējādi, ka tas apzīmē situāciju, kurā partneri dala kopdzīvi, kurai raksturīga zināma stabilitāte, un ka

viņus šajā kopdzīvē saista savstarpējas tiesības un pienākumi attiecībā uz viņu kopdzīvi."

15 Šajā gadījumā Civildienesta tiesa ir konstatējusi, ka šis trešais apakšnosacījums, kas attiecas uz "neprecētu partneru" jēdzienu, arī ir izpildīts šādu iemeslu dēļ:

"42 Vispirms prasītāja un viņa dzīvesbiedres noslēgtās "samenlevingsovereenkomst" preambulā viņi abi no 2004. gada 1. jūlija apņēmušies dzīvot kopā un veidot kopīgu mājsaimniecību. Turklāt, kā to tiesas sēdē norādīja prasītājs, vienošanās par kopdzīvi 7. pantā pārim ir paredzēts pienākums dzīvot kopīgā dzīvesvietā.

43 Ir jāatzīst, ka prasītāja un viņa dzīvesbiedres vienošanās par kopdzīvi ietver plašu viņu kā pāra kopdzīves tiesību un pienākumu regulējumu. It īpaši saskaņā ar vienošanās par kopdzīvi 3. pantu partneri ir paredzējuši abpusējas pilnvaras attiecībā uz juridiskām darbībām, kas veicamas saistībā ar ikdienas dzīvi. Vienošanās 4. pantā savukārt ir paredzēts, ka visa ikdienā lietojamā manta ir kopīpašums, izņemot vienošanās pielikumā uzskaitīto mantu, vai ja puses par to rakstveidā vienojušās citādi. Šī kopmanta ir uzskaitīta vienošanās 4. panta 2. punktā. Partneri vienošanās 5. pantā arī uzņemas pienākumu veikt ikmēneša maksājumus kopējā budžetā — proporcionāli savam atalgojumam pēc nodokļu nomaksas —, lai segtu ikmēneša mājsaimniecības izdevumus. Turklāt vienošanās 8. pantā ir noteikts, ka visos gadījumos, kad pastāv strīds par kādas mantas īpašumtiesībām, ir uzskatāms, ka abiem diviem pieder pa nenodalītai šīs mantas pusei. Visbeidzot, ir jānorāda arī uz vienošanās 9. pantu, saskaņā ar ko katrs no partneriem norāda otru partneri kā "partnera pensijas" saņēmēju gadījumos, kad viņu attiecīgajos pensiju regulējumos šāda pensija ir paredzēta.

44 Attiecībā uz bērniem — ja par to nekas nav minēts vienošanās par kopdzīvi ietvaros — no brošūras, kas pievienota iebildumu rakstam un minēta šī sprieduma 5. punktā, izriet, ka Nīderlandes tiesībās gadījumos, kad vecāki ir tikai partneri, ir paredzēts, ka, atzīstot bērnu, un arī noteiktu procedūru ceļā tēvs var iegūt tādas pašas tiesības uz bērnu kā tad, ja viņš būtu precējies ar tā māti. It īpaši viņš iegūst kopīgu vecāku atbildību ar māti; turklāt bērns attiecīgā gadījumā var pieņemt tēva uzvārdu. Izskatāmajā lietā prasītājs ir apliecinājis, ka savu pirmo bērnu ir atzinis, tam piedzimstot, un tādējādi viņam ir radušās tēva tiesības; Komisija to nav apstrīdējusi.

45 Turklāt, ja vienošanās par kopdzīvi saista tikai partnerus (skat. šī sprieduma 35. punktu), ir jāatgādina, ka iepriekš minētajā brošūrā, vispirms norādot, ka Nīderlandes tiesas to pāru prasības, kuri noslēguši vienošanos par kopdzīvi, izskatīs tādā pašā kārtībā kā to pāru, kuri reģistrējuši partnerattiecības vai noslēguši laulību ("courts are starting to put couples with a cohabitation agreement on the same footing as married and registered couples"), prasības, ir skaidri paredzēts, ka pāriem, kas noslēguši vienošanos par kopdzīvi, var tikt atzītas tādas pašas tiesības pret trešām personām — it īpaši saistībā ar vecuma pensijām; precīzāk, kā tas norādīts šī sprieduma 43. punkta beigās, partneri, par kuriem ir runa izskatāmajā lietā, viens otru ir norādījuši kā "partnera pensijas" saņēmēju gadījumos, kad viņu attiecīgajos pensiju regulējumos šāda pensija ir paredzēta.

46 Visi šie apstākļi pierāda, ka pat tad, ja prasītāja un viņa partneres noslēgtās vienošanās par kopdzīvi sekas nav uzskatāmas par tādām, kuras izriet no laulības vai arī "geregistreerd partnerschap", tās lielā mērā var būt pielīdzināmas šādām sekām, ja, kā tas ir izskatāmajā lietā, partneri to ir noregulējuši līgumā."

16 No tā Civildienesta tiesa pārsūdzētā sprieduma 50. punktā ir secinājusi, ka Roudheizena partnerei saskaņā ar Civildienesta noteikumu 72. pantu un [Vispārējo] noteikumu 12. pantu pienākas KVAS priekšrocības, kas paredzētas "ierēdņa neprecētajam partnerim" un "apdrošinātās personas atzītajam partnerim".

17 Noraidījusi Komisijas pretējos argumentus, tā ir piebildusi:

"56 Pakārtoti Civildienesta tiesa atzīmē, ka Komisijas nostājas par Nīderlandes tiesībās paredzēto vienošanos "geregistreerd partnerschap" dēļ varētu tikt radīta nevienlīdzīga attieksme. Tā kā vairākās valstīs nav atzītas tādas kopdzīves formas, kas līdzinās "geregistreerd partnerschap", prasība, ko Komisija izvirza šāda veida "reģistrētām" partnerattiecībām, varētu ietekmēt neprecētus pārus, kuri it īpaši savas dzīvesvietas un partneru pilsonības dēļ ir ciešāk saistīti ar savu valsti, un ierēdņa partnerim, ja viņi nav precējušies, būtu pilnībā liegts saņemt KVAS priekšrocības. No otras puses, pieņemot, ka Komisija akceptē partnerattiecības, kas nodibinātas, noslēdzot vienošanos par pāru kopdzīvi, tās atteikšanās atzīt "parastas" vienošanās par kopdzīvi radītu nevienlīdzīgu attieksmi pret tādiem pāriem, kuri iepriekš minētajā kontekstā ir visciešāk saistīti ar valstīm, kurās ir atzītas kopdzīves formas, kas nav laulība, vai "reģistrētas" partnerattiecības; šiem pāriem KVAS priekšrocību saņemšana partnerim būtu jāatsaka, savukārt pāriem, kuriem ir iepriekšminētā saikne ar valstīm, kurās "reģistrētas" partnerattiecības nav atzītas, tas būtu atļauts. Šādas atšķirības būtu vēl grūtāk pamatot attiecībā uz tādām partnerattiecībām, kuras nav "reģistrētas" Komisijas izvirzītajā izpratnē, bet kuras tomēr vairāk līdzinās laulībai nekā Nīderlandes tiesībās paredzētā "geregistreerd partnerschap". Turklāt, ja saskaņā ar judikatūru, kas liedz katrai dalībvalstij savas tiesības piemērot atšķirīgi pilsonības dēļ, EKL 12., 39., 43. un 49. pantā ir paredzētas iespējamās atšķirības attieksmē, kas kādā dalībvalstī varētu rasties no atšķirībām dažādu dalībvalstu tiesību aktu starpā tikai brīdī, kad tie ietekmē visas personas, kam tie piemērojami saskaņā ar objektīviem kritērijiem, neņemot vērā pilsonību (šajā sakarā skat. Tiesas 1978. gada 28. jūnija spriedumu lietā 1/78 *Kenny*, *Recueil*, 1489. lpp., 18. punkts; 1992. gada 7. maija spriedumu apvienotajās lietās C-251/90 un C-252/90 *Wood* un *Cowie*, *Recueil*, I-2873. lpp., 19. punkts; 1979. gada 3. jūlija spriedumu apvienotajās lietās no 185/78 līdz 204/78 *Van Dam en Zonen* u.c., *Recueil*, 2345. lpp., 10. punkts, un 1996. gada 1. februāra spriedumu lietā C-177/94 *Perfili*, *Recueil*, 161. lpp., 17. punkts), tad šī judikatūra neattiecas uz tādām atšķirībām, par kurām ir runa šajā punktā; pirmkārt un pretēji premisai, uz kuras balstīta attiecīgā judikatūra, šajā punktā apskatītā atšķirīgā attieksme varētu rasties ieinteresēto personu dzīvesvietas dēļ, kas ir kritērijs, kurš bieži vien ietver arī pilsonības kritēriju; otrkārt, lietās, kuras ir minētās judikatūras pamatā, jautājums

par vienlīdzīgu attieksmi radās saistībā ar noteikumiem par brīvu pārvietošanos, bet izskatāmajā lietā runa ir par vienlīdzīgas attieksmes principu kā Kopienu civildienesta tiesību principu.

57 Ņemot vērā [ievērojot] iepriekš minēto, ir jāatzīst par pamatotiem prasītāja izvirzītie pamati saistībā ar Civildienesta noteikumu 72. panta un to VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) daļas, kā arī [Vispārējo] noteikumu 12. panta pārkāpumu un ir jāatceļ apstrīdētais lēmums, nelemjot par citiem izvirzītajiem pamatiem, kuri, kā pareizi norādījusi Komisija, prasībā bija izvirzīti haotiski un dažus no tiem pat nav iespējams nekādi risināt.

58 [Civildienesta] tiesas interpretācija attiecībā uz Civildienesta noteikumu 72. pantu, lasot to kopā ar Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) daļu un [Vispārējo] noteikumu 12. pantu, atsevišķos gadījumos dienestiem, kas atbildīgi par KVAS priekšrocību piešķiršanu ierēdņa neprecētajam partnerim, varētu likt veikt izpēti un pārbaudes, neraugoties uz to, ka Kopienu likumdevējs ar Regulu Nr. 723/2004 ir vēlējies vienkāršot iestāžu darbību. Tomēr šis mērķis daudzējādā ziņā ir sasniegts ar jaunajiem noteikumiem par izdevumiem un pabalstiem jomās, kurās Regulas Nr. 723/2004 preambulas 26. apsvērumā ir minēta vienkāršošanas nepieciešamība, un šīs jomas ne tikai atšķiras no KVAS priekšrocību piešķiršanas jomas, bet ir arī mazāk sensitīvas sociālajā aspektā [..]. Turklāt vienkāršošanas mērķim katrā ziņā ir jābūt saskaņotam ar tiesību un Civildienesta noteikumu principiem, kas ir hierarhiski pārāki; ierobežojumi, kuri iestādēm varētu rasties no šajā lietā paustās interpretācijas, ir tikai sekas tam, ka Civildienesta tiesa ir piemērojusi savus principus un noteikumus, lai noskaidrotu Civildienesta noteikumu 72. pantā izmantotā jēdziena "neprecēts partneris" konkrēto nozīmi."

Par apelācijas sūdzību

Process un lietas dalībnieku prasījumi

18 Ar Pirmās instances tiesas kancelejā 2008. gada 8. februārī iesniegto procesuālo rakstu Komisija iesniedza šo apelācijas sūdzību.

19 Roudheizens savu atbildes rakstu iesniedza 2008. gada 28. aprīlī.

20 Komisijai pēc tās lūguma tika atļauts iesniegt replikas rakstu atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 143. panta 1. punktam. Replikas raksts Pirmās instances tiesas kancelejā tika iesniegts 2008. gada 18. jūlijā, bet atbildes raksts uz repliku — 2008. gada 10. oktobrī.

21 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— kā nepamatotus noraidīt prasījumus, ko Roudheizens izvirzījis pirmajā instancē;

— piespriest katram lietas dalībniekam segt savus tiesāšanās izdevumus, kas radušies šajā tiesvedībā un tiesvedībā Civildienesta tiesā.

22 Roudheizena prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— apelācijas sūdzību noraidīt;

— piespriest Komisijai atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus, kas radušies šajā tiesvedībā.

23 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (apelāciju palāta) konstatēja, ka neviens lietas dalībnieks mēneša laikā pēc rakstveida procedūras pabeigšanas nav iesniedzis lūgumu noteikt tiesas sēdi, un saskaņā ar Reglamenta 146. pantu nolēma izlemt lietu bez mutvārdu procedūras.

Juridiskais pamatojums

24 Savas apelācijas sūdzības pamatojumam, pirmkārt, Komisija apgalvo, ka Civildienesta tiesa ir lēmusi ne tikai *ultra petita* (pārsniedzot prasījuma robežas), bet arī *ultra vires* un ka tā ir pārkāpusi tiesības uz aizstāvību. Otrkārt, tā atsaucas uz kļūdu tiesību piemērošanā, kas pieļauta, interpretējot jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība". Turklāt gadījumā, ja Pirmās instances tiesa apmierinātu pirmo vai otro pamatu, Komisija pakārtoti atsaucas uz nepareizu nediskriminācijas principa interpretāciju, ko Civildienesta tiesa ļoti detalizēti izskatījusi pārsūdzētā sprieduma 56. punktā.

Par *non ultra petita* un *non ultra vires* principu, kā arī tiesību uz aizstāvību pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

25 Komisija uzskata, ka Civildienesta tiesa ir lēmusi *ultra vires*, pirmkārt, ar savu argumentāciju aizstājot argumentāciju, ko paudis prasītājs pirmajā instancē, un, otrkārt, atsaucoties uz Nīderlandes tiesību interpretāciju.

26 Pirmkārt, attiecībā uz pamatojumu, ko Civildienesta tiesa norādījusi, lai secinātu, ka ir pārkāpts Civildienesta noteikumu 72. pants un tā VII pielikuma 1. panta 2. punkts, Komisija apgalvo, ka tas "atšķiras" no argumentācijas, ko Roudheizens paudis savā prasības pieteikumā un tiesas sēdē pirmajā instancē. Roudheizens ir norādījis, ka "Komisijai ir jāpieņem partnerattiecības, ja ieinteresētā persona iesniedz oficiālu dokumentu, ko "atzinusi" dalībvalsts un kas apliecina tā "partnerattiecības, kas nav laulība"".

27 Civildienesta tiesa ir noraidījusi šo argumentāciju tādēļ, ka to, vai divas personas atrodas "neprecētu partneru" situācijā, izlemj ne tikai dalībvalsts iestādes. Tādējādi tā esot pārkāpusi savas kompetences robežas un pārkāpusi tiesības uz aizstāvību.

28 Turklāt Civildienesta tiesa ar savu argumentāciju esot arī aizstājusi argumentāciju, ko paudis prasītājs pirmajā instancē, pārbaudot pamatu, kas pamatots ar nediskriminācijas principa pārkāpumu.

29 Šajā sakarā process pirmajā instancē šajā lietā atšķiroties no procesa, kas aplūkots Tiesas 2004. gada 27. septembra rīkojumā lietā C-470/02 P *UER*/*M6* u.c. (Krājumā nav publicēts, 42. un 43. punkts) un 2006. gada 13. jūnija rīkojumā lietā C-172/05 P *Mancini*/Komisija (Krājumā nav publicēts, 70. punkts), uz kuriem prasītājs atsaucies pirmajā instancē un kuros Tiesa konstatējusi, ka Pirmās instances tiesa, īpaši ņemot vērā lietas dalībnieku rakstveida atbildes uz Pirmās instances tiesas jautājumiem, nav pārkāpusi savas kompetences robežas.

30 Otrkārt, Komisija pārmet Civildienesta tiesai, ka tā lēmusi *ultra vires*, pārbaudot, vai "samenlevingsovereenkomst", kas noslēgta starp prasītāju pirmajā instancē un *H* kundzi, faktiski radīja sekas, kas līdzīgas laulības vai "geregistreerd partnerschap" sekām. Šāda pārbaude bija saistīta ar Nīderlandes tiesību interpretāciju, kas nebija Civildienesta tiesas kompetencē. Turklāt Civildienesta tiesas veiktā interpretācija esot pretrunā tai, ko sniegušas pašas Nīderlandes iestādes, kuras nošķir laulību un "geregistreerd partnerschap", no vienas puses, no "samenlevingsovereenkomst", no otras puses, līdz ar to pēdējo minēto nevarot uzskatīt par līdzīgu pirmajām divām.

31 Savā replikas rakstā Komisija norāda, ka Civildienesta tiesa ir pārsniegusi savas kompetences robežas, autonomi interpretējot Kopienu jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība", kas paredzēts Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā. Šajā tiesību normā ir atsauce uz valsts tiesību aktiem, lai atkarībā no katras dalībvalsts izdarītās politiskās izvēles noteiktu, vai divas personas ir iesaistītas "partnerattiecībās, kas nav laulība", jo pārim ir jāiesniedz oficiāls attiecīgās dalībvalsts dokuments, kas to apliecina.

32 Roudheizens apstrīd šo argumentāciju.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

33 Pirmkārt, vispirms ir jānorāda, ka, tā kā Komisija apgalvo, ka Civildienesta tiesa ir lēmusi *ultra vires*, ar savu argumentāciju aizstājot prasītāja argumentāciju pirmajā instancē, Komisija tai konkrēti pārmet, ka tā nav ievērojusi lietas dalībnieku noteiktās strīda robežas un tādējādi, pamatojoties uz argumentāciju, ko lietas dalībnieki nebija apsprieduši, ir pārkāpusi tiesības uz aizstāvību.

34 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka, tā kā Kopienu tiesa, kam iesniegta prasība atcelt tiesību aktu, nevar lemt *ultra petita*, tai nav tiesību ne pārdefinēt prasības galveno priekšmetu (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2008. gada 18. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-90/07 P un T-99/07 P Beļģija/*Genette* (Krājums, II-3859. lpp., 72.–75. punkts), ne arī pēc savas iniciatīvas izvirzīt pamatu, izņemot īpašus gadījumus, kuros sabiedrības intereses prasa tās iejaukšanos.

35 Savukārt atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai strīdā, ko noteikuši lietas dalībnieki, Kopienu tiesa, kurai ir jālemj tikai par lietas dalībnieku lūgumu, var ņemt vērā ne tikai argumentus, ko lietas dalībnieki pauduši savu prasījumu pamatojumam, jo citādi tā būtu spiesta savu lēmumu pamatot ar juridiski nepareiziem apsvērumiem (iepriekš minētie spriedumi lietā *UER*/*M6* u.c., 69. punkts; lietā *Mancini*/Komisija, 41. punkts, un Pirmās instances tiesas 2007. gada 20. jūnija spriedums lietā T-246/99 *Tirrenia di Navigazione* u.c./Komisija, Krājumā nav publicēts, 102. punkts).

36 Tādā strīdā, kā tas ir šajā gadījumā, starp lietas dalībniekiem, kas ir saistīts ar Kopienu tiesību normas interpretāciju un piemērošanu, strīda atrisināšanai atbilstošās tiesību normas Kopienu tiesai ir jāpiemēro faktiem, kurus tai zināmus ir darījuši lietas dalībnieki (ģenerāladvokāta Ležē [*Léger*] secinājumi, kas sniegti lietā, kurā taisīts Tiesas 1998. gada 19. novembra spriedums lietā C-252/96 P Parlaments/*Gutiérrez de Quijano y Lloréns*, *Recueil*, I-7421. un I-7422. lpp., 36. punkts). Saskaņā ar *iura novit curia* principu likuma jēgas noteikšana neietilpst tā principa piemērošanas jomā, atbilstoši kuram lietas dalībnieki var brīvi noteikt strīda robežas, un līdz ar to Kopienu tiesai lietas dalībniekiem nav jāizpauž interpretācija, ko tā ir paredzējusi sniegt, lai tie varētu paust savu nostāju šajā jautājumā (ģenerāladvokāta Kosmas [*Cosmas*] secinājumi, kas sniegti

lietā, kurā taisīts Tiesas 2000. gada 11. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-174/98 P un C-189/98 P Nīderlande un *van der Wal*/Komisija, *Recueil*, I-1. un I-3. lpp., 95. un 96. punkts).

37 Šajā gadījumā līdz ar to pietiek pārbaudīt, vai apstrīdētais pārsūdzētā sprieduma pamatojums, kā rezultātā tika atcelts attiecīgais lēmums, neņemot vērā prasītāja argumentāciju pirmajā instancē, papildina Civildienesta tiesas argumentāciju, kas attiecas uz pirmajā instancē norādītajiem pamatiem, vai tas attiecas uz citiem pamatiem (šajā sakarā skat. Tiesas 1998. gada 19. novembra spriedumu lietā C-252/96 P Parlaments/*Gutiérrez de Quijano y Lloréns*, *Recueil*, I-7421. lpp., 32.–34. punkts).

38 Runājot par pārsūdzētā sprieduma pamatojumu, kas attiecas uz jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība" Civildienesta noteikumu nozīmē un starp prasītāju pirmajā instancē un *H* kundzi noslēgtās "samenlevingsovereenkomst" noteikumiem, ir jāsecina, ka tas iekļaujas to pamatu pārbaudē, kuri pamatoti ar Civildienesta noteikumu 72. panta un VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) daļas pārkāpumu, kā arī ar Vispārējo noteikumu 12. panta pārkāpumu, kas norādīts prasības pieteikumā pirmajā instancē. Civildienesta tiesa šajā gadījumā tikai autonomi interpretējusi Civildienesta noteikumu 72. panta 1. punktā paredzēto jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība" un piemērojusi šo jēdzienu šajā lietā, pārbaudot iepriekš minētos pamatus.

39 Tāpat arī pamatojums, kas attiecas uz vienlīdzīgas attieksmes principu un kas tikai papildus izklāstīts pārsūdzētā sprieduma 56. punktā, iekļaujas iepriekšējā punktā minēto pamatu pārbaudē. Atsauce uz vienlīdzīgas attieksmes principu šajā gadījumā tikai papildina Civildienesta tiesas argumentāciju, kas attiecas uz jēdziena "partnerattiecības, kas nav laulība" interpretāciju Civildienesta noteikumu 72. panta 1. punkta nozīmē.

40 Turklāt ir jānorāda, ka Roudheizens pamatoti uzsver, ka pārsūdzētais spriedums ir pamatots tikai ar faktiskiem apstākļiem, ko lietas dalībnieki nodevuši Civildienesta tiesas vērtējumam un kas tika apspriesti, pamatojoties uz sacīkstes principu. Komisija turklāt neapšauba, ka šie apstākļi ir minēti lietas materiālos.

41 Šajos apstākļos Komisijas norādītajam faktam, ka tiesvedība pirmajā instancē, kas tiek aplūkota šajā lietā, atšķiras no tām, ko Tiesa aplūkojusi iepriekš minētajos spriedumos lietā *UER*/*M6* u.c. un lietā *Mancini*/Komisija, ar to, ka lietas dalībnieki šajā gadījumā netika aicināti atbildēt uz Civildienesta tiesas rakstveida jautājumiem, nav nozīmes, jo pārsūdzētajā spriedumā Civildienesta tiesa ir pamatojusies tikai uz faktiem, ko lietas dalībnieki bija nodevuši tās vērtējumam un varēja apspriest savā starpā.

42 No tā izriet, ka Civildienesta tiesa nav lēmusi *ultra petita*, nedz arī pārkāpusi Komisijas tiesības uz aizstāvību.

43 Otrkārt, lai pamatotu pamatu, kas balstīts uz *non ultra vires* principa pārkāpumu, Komisija būtībā pārmet Civildienesta tiesai, ka tā veikusi autonomu jēdziena "partnerattiecības, kas nav laulība" interpretāciju, ņemot vērā kuru, tā pārbaudīja "samenlevingsovereenkomst", kas noslēgta starp prasītāju pirmajā instancē un *H* kundzi, šajā nolūkā "interpretējot" Nīderlandes tiesības. Komisija uzskata, ka tikai Nīderlandes likumdevēja kompetencē bija kvalificēt šāda veida vienošanos par kopdzīvi.

44 Šajā sakarā ir jāsecina, ka pretēji Komisijas apgalvojumiem Civildienesta tiesa nav pārsniegusi savas kompetences robežas, autonomi interpretējot jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība", kas paredzēts Civildienesta noteikumu 72. panta 1. punktā, tā

VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) daļā un Vispārējo noteikumu 12. pantā, pēc tam ņemot vērā piemērojamās valsts tiesības un attiecīgās "samenlevingsovereenkomst" saturu, lai piemērotu minēto jēdzienu šajā gadījumā.

45 Civildienesta tiesai bija jāinterpretē un jāpiemēro strīdīgajās Civildienesta noteikumu tiesību normās paredzētais jēdziens "partnerattiecības, kas nav laulība", jo šajās normās nav paredzēts lēmums, kura pieņemšana ir tikai attiecīgās dalībvalsts kompetencē un kurš ir pakļauts tiesas kontrolei, kas paredzēta šīs valsts tiesību sistēmā (kā valsts kompetences piemēru saistībā ar pārskaitāmās valsts pensijas tiesību summas aprēķināšanu atbilstoši Civildienesta noteikumiem skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Beļģija/*Genette*, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

46 Šajā kontekstā Civildienesta tiesai bija jārisina jautājums par to, vai jēdziens "partnerattiecības, kas nav laulība" varēja tikt interpretēts autonomi vai arī tieši pretēji — šis jēdziens bija jāsaprot tā, ka tas norāda uz valsts tiesībām. Pirmajā gadījumā tas, ka attiecīgā iestāde Kopienu tiesas uzraudzībā ievieš autonomu Kopienu jēdzienu, attiecīgā situācijā var būt saistīts ar valsts tiesību kā faktiska apstākļa ņemšanu vērā. Šajā gadījumā valsts tiesību īpatnības ir jāņem vērā neatkarīgi no juridiskās kvalifikācijas, kas veikta valsts tiesībās (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2009. gada 20. februāra spriedumu apvienotajās lietās no T-359/07 P līdz T-361/07 P Komisija/*Bertolete* u.c. (Krājumā-CDL vēl nav publicēts, 46. punkts). Savukārt otrajā gadījumā attiecīgajai iestādei Kopienu tiesas uzraudzībā ir jāpiemēro attiecīgās valsts tiesību normas, ko ir interpretējušas valsts tiesas (šajā sakarā skat. Tiesas 1972. gada 17. maija spriedumu lietā 24/71 *Meinhardt*/Komisija, *Recueil*, 269. lpp., 6., 7. un 12. punkts; Pirmās instances tiesas 1992. gada 18. decembra spriedumu lietā T-43/90 *Díaz García*/Parlaments, *Recueil*, II-2619. lpp., 37.–41. punkts; 1992. gada 18. decembra spriedumu lietā T-85/91 *Khouri*/Komisija, *Recueil*, II-2637. lpp., 33.–41. punkts, un 2004. gada 21. aprīļa spriedumu lietā T-172/01 *M*/Tiesa, *Recueil*, II-1075. lpp., 72.–75. un 112. punkts).

47 Šajos apstākļos, pat ja tiek pieņemts, ka autonoma jēdziena "partnerattiecības, kas nav laulība" interpretācija, kas veikta pārsūdzētajā spriedumā, ir kļūdaina, kā to apgalvo Komisija, Civildienesta tiesai nevar pārmest, ka tā ir pārsniegusi savas kompetences robežas, atsaucoties uz piemērojamo valsts tiesību īpatnībām. Turklāt, pirmkārt, šādas jēdziena "partnerattiecības, kas nav laulība" interpretācijas un, otrkārt, piemērošanas

pareizības vērtējums ir jāpārbauda saistībā ar pamatu, kas pamatots ar kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība".

48 Visu šo iemeslu dēļ pamati, kas pamatoti ar *non ultra petita* un *non ultra vires* principu, kā arī tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, ir jānoraida kā nepamatoti.

Par kļūdu tiesību piemērošanā, kas pieļauta, interpretējot jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība"

— Lietas dalībnieku argumenti

49 Komisija galvenokārt apgalvo, ka Civildienesta tiesa, interpretējot jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība", kas dod tiesības uz ierēdņa partnera apdrošināšanu atbilstoši KVAS, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

50 Komisija Civildienesta tiesai šajā sakarā pārmet, ka tā pārsūdzētā sprieduma 29. punktā ir atzinusi, ka partnerattiecību reģistrācija, kas paredzēta Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta ievadteikumā, nav priekšnoteikums. Tā precizē, ka, atsaucoties uz Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktu, nevis Civildienesta noteikumu 72. pantā paredzot jēdziena "neprecēts partneris" definīciju, Kopienu likumdevējs ir atsaucies nevis uz partnerattiecību reģistrācijas formalitāti, bet uz šīs formalitātes ietekmi uz partnerattiecību veidu, ko var ņemt vērā. Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētos nosacījumus līdz ar to nevar aplūkot neatkarīgi no šīs tiesību normas ievadteikuma.

51 No tā, kā uzskata Komisija, izriet, ka vienīgās Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punktā paredzētās "partnerattiecības, kas nav laulība" ir tās, kas saskaņā ar valsts likumu rada sekas, kas līdzīgas laulības radītajām sekām. Civildienesta tiesa tādējādi esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot Kopienu jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība" tā, ka tajā var ietilpt cita veida partnerattiecības, kuras saskaņā ar valsts likumu nerada šādas sekas, bet kuras tomēr var radīt "sekas, [kas] vairākos aspektos var būt [līdzīgas] [laulības radītajām sekām], ja] partneri tās noorganizē līguma formā" (pārsūdzētā sprieduma 46. punkts).

52 Tādas partnerattiecības kā "samenlevingsovereenkomst" neatkarīgi no to noteikumiem, kas paredzēti līgumā, nekad nevarētu pielīdzināt laulībai un radīt tiesības atbilstoši Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punktam, jo Nīderlandes likumdevējs ar tām nav paredzējis radīt sekas, kuras līdzīgas laulības radītajām sekām. Juridiski tās nav partnerattiecības, kas paredzētas tikai tām personām, kuras vēlas izveidot "pāri".

53 Komisija norāda, ka Kopienu likumdevējs atsevišķas Civildienesta noteikumos paredzētas priekšrocības, kas rezervētas laulātajam, ir attiecinājis tikai uz viena veida partnerattiecībām — "pastāvīgām reģistrētām partnerattiecībām". Tas ir apstiprināts Regulas Nr. 723/2004 preambulas astotajā apsvērumā, saskaņā ar kuru "ierēdņiem, kuriem nav laulāto attiecību, ko dalībvalsts atzinusi kā stabilu partnerību, un kuriem nav likumīgas pieejas laulībai, jāpiešķir tādas pašas pakāpes priekšrocības kā precētiem pāriem". Civildienesta tiesas argumentācija liek domāt, ka partnerattiecību veids, kas dod tiesības uz zināmām priekšrocībām, atšķiras atkarībā no attiecīgās priekšrocības.

54 Komisija uzskata, ka prasība par reģistrētām un pastāvīgām partnerattiecībām Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta pirmā teikuma nozīmē ir vienīgais šajā pantā paredzētais reālais nosacījums pēc būtības. Pirmkārt, i) daļā paredzētā prasība iesniegt oficiālu, attiecīgās dalībvalsts atzītu dokumentu nenozīmē, ka šai dalībvalstij ir jābūt "atzinušai" partnerattiecības, kā to nepamatoti varētu likt domāt Vispārējo noteikumu 12. pants. Pietiktu ar to, ka iesniegtais dokuments, kas apliecina partnerattiecību, kas nav laulība, reģistrāciju, būtu atzīts par oficiālu. Otrkārt, ii) un iii) daļā paredzētie nosacījumi, kas izslēdz, pirmkārt, precētus partnerus vai tādus partnerus, kas iesaistījušies citās partnerattiecībās, kas nav

laulība, un, otrkārt, partneri, kam ir ciešas radniecības saites ar ierēdni, ir līdzīgi laulības un "geregistreerd partnerschap" nosacījumiem.

55 Savukārt "samenlevingsovereenkomst" var noslēgt vairākas personas vai tuvi radinieki. Komisija šajā sakarā atgādina, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir noraidījusi apgalvojumu par diskrimināciju saistībā ar mantojuma nodokli, ko izteikušas divas māsas, kuras iesaistījušās "pastāvīgās, noturīgās un savstarpēji vienotās attiecībās" (skat. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2008. gada 29. aprīļa spriedumu lietā *Burden* pret Apvienoto Karalisti, 10. punkts) salīdzinājumā ar partneriem, kas iesaistījušies civiltiesiskās partnerattiecībās, kuras nosaka Apvienotās Karalistes likums, īpaši tādēļ, ka "viena no īpašībām, kas raksturo laulību vai savienību, kura pamatota ar likumu par civiltiesiskām partnerattiecībām, ir saistīta ar to, ka savienības formas ir aizliegtas personām, kam ir tuvas radniecības saites" (sprieduma 62. punkts).

56 Šajā gadījumā, uzskatot, ka reģistrācija pie notāra atbilst prasībām par nosacījumu, kas attiecas uz "reģistrāciju", Civildienesta tiesa esot sagrozījusi "reģistrācijas" jēdzienu, kas paredzēts Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta ievadteikumā. Šis jēdziens nozīmē, ka partnerattiecības, tāpat kā laulība "jāreglamentē likumā". Privāttiesību "līgums par dzīvošanu kopā/kopdzīvi", ko par "oficiālu var padarīt" notārs pēc pušu izvēles, neatbilst šim nosacījumam.

57 Komisija piebilst, ka preambulas piektais apsvērums un 2. panta 2. punkta b) apakšpunkts Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvā 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp.), apstiprina, ka Kopienu tiesībās "reģistrētas partnerattiecības" ir tikai tādas partnerattiecības, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem, atbilstoši kuriem tās noslēgtas, rada laulībai līdzvērtīgas

sekas. No Tiesas 2001. gada 31. maija sprieduma apvienotajās lietās C-122/99 P un C-125/99 P *D* un Zviedrija/Padome (*Recueil*, I-4319. lpp.) 33. punkta arī izriet, ka ar "reģistrētām partnerattiecībām" ir jāsaprot tikai tādas partnerattiecības, kuru sekas ir līdzvērtīgas laulībai.

58 Turklāt judikatūra apstiprina, ka tādu jēdzienu kā "neprecēti partneri", kas ir saistīts ar personu civilstāvokli un tādējādi ar dalībvalstu ekskluzīvo kompetenci, nevar interpretēt autonomi (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *D* un Zviedrija/Padome, 34. un 35. punkts, un Tiesas 2008. gada 1. aprīļa spriedumu lietā C-267/06 *Maruko*, Krājums, I-1757. lpp., 59., 67.–69. un 72. punkts).

59 Turklāt Civildienesta tiesas pieeja paredz atkāpi no Kopienu likumdevēja nodoma vienkāršot administratīvo pārvaldi. Kā Civildienesta tiesa to ir atzinusi pārsūdzētā sprieduma 58. punktā, šī pieeja nozīmē, ka katrā tādu "līgumisku" partnerattiecību gadījumā, kas saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesībām nav pielīdzināmas laulībai, Komisija analizē attiecīgā līguma noteikumus, lai noskaidrotu, vai šādas partnerattiecības un laulība rada "līdzīgas" sekas.

60 Pakārtoti, gadījumā, ja Pirmās instances tiesa apstiprinātu Civildienesta tiesas interpretāciju, saskaņā ar kuru Civildienesta noteikumu 72. pantā nav atsauces uz VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta ievadteikumu, Komisija apgalvo, ka pārsūdzētais spriedums būtu jāatceļ, jo šīs tiesību normas i)–iii) daļā paredzētie nosacījumi ir interpretēti nepareizi.

61 Šajā gadījumā vienīgā iespējamā Civildienesta noteikumu 72. panta un VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta interpretācija ir tā, ko piedāvājis Roudheizens pirmajā instancē. Līdz ar to, tā kā partnerattiecības, kas nav laulība, pat ja tās ir privāttiesiskas attiecības, ir noslēgtas tikai ar vienu personu, kam nav nekādu tuvu radniecības saišu ar ierēdni, tā kā neviens no abiem partneriem nav iesaistījies laulībā vai citās partnerattiecībās un tā kā Komisijai ir iesniegts dokuments, kas apliecina partnerattiecības, šīs partnerattiecības Komisijai būtu jāatzīst, lai partnerim varētu piemērot apdrošināšanu atbilstoši KVAS. Tādējādi nevar prasīt, lai tiktu pierādīts, kā tas ir prasīts

pārsūdzētajā spriedumā, ka partnerattiecībām piemīt zināma līdzība ar laulību, kā arī "zināma stabilitāte". Minētā apakšpunkta i) daļā paredzēto nosacījumu nevar interpretēt šādi.

62 Roudheizens savukārt apgalvo, ka šis otrais pamats ir nepieņemams, jo Komisija nav apšaubījusi argumentāciju, pamatojoties uz kuru, Civildienesta tiesa ir noraidījusi tā argumentus, bet tikai gribējusi panākt, ka atkārtoti tiek izskatīts pirmajā instancē iesniegtais prasības pieteikums.

63 Turklāt šis pamats neesot pamatots. Civildienesta tiesa neesot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, autonomi interpretējot Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) daļā paredzēto jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība" tādējādi, ka šādām partnerattiecībām jābūt zināmai līdzībai ar laulību (skat. pārsūdzētā sprieduma 52. punktu).

64 Šajā gadījumā Civildienesta tiesa esot pārbaudījusi, vai attiecīgā vienošanās par kopdzīvi ir "partnerattiecības, kas nav laulība" Civildienesta noteikumu nozīmē. Šajā sakarā tam, vai Nīderlandes tiesībās "samenlevingsovereenkomst" ir pielīdzināta laulībai vai "geregistreerd partnerschap", neesot nozīmes.

65 Šajos apstākļos Civildienesta tiesas secinājumu, saskaņā ar kuru vienīgās partnerattiecības, ko var ņemt vērā atbilstoši KVAS, ir "pāri", kā tas ir Roudheizena un viņa partneres gadījumā, nevarot atspēkot ar to, ka "samenlevingsovereenkomst" *in abstracto* var noslēgt divas vai vairākas personas vai personas, kurām ir radniecības saites. Atšķirīga interpretācija, kurā netiek ņemtas vērā konkrētas partnerattiecības, kurās viņi ir iesaistījušies, radītu diskrimināciju ierēdņu starpā to partnerattiecību abstraktās formas dēļ.

66 Pakārtoti Roudheizens norāda, ka Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta ievadteikumā paredzētais jēdziens "ierēdnim, kurš ir reģistrēts kā pastāvīgs partneris, kas nav laulātais", neattiecas uz "geregistreerd partnerschap". No Tiesas 1986. gada 17. aprīļa sprieduma lietā 59/85 *Reed* (*Recueil*, 1283. lpp., 12. un 13. punkts) izriet, ka "tādu juridisku jēdzienu interpretācija, kas pamatoti ar sabiedrības attīstību, ir jāveic, aplūkojot situāciju visā Kopienā, nevis tikai vienā dalībvalstī" (skat. arī ģenerāladvokāta Mišo [*Mischo*] secinājumus, kas sniegti lietā, kurā taisīts iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *D* un Zviedrija/Padome, *Recueil*, I-4322. lpp., 43. punkts).

67 Turklāt, ja Kopienu likumdevējs būtu vēlējies paredzēt tikai reģistrētas partnerattiecības, ko reglamentē likums un kuru sekas ir pielīdzināmas laulības sekām, tas būtu atsaucies uz neprecētu partneru "tiesisko statusu".

— Pirmās instances tiesas vērtējums

68 Atbilstoši otrajam pamatam Komisija apstrīd, kā pārsūdzētajā spriedumā ir interpretēts Civildienesta noteikumos paredzētais jēdziens "partnerattiecības, kas nav laulība". Līdz ar to pretēji tam, ko apgalvo Roudheizens, šāds pamats nav vērsts uz to, lai atkārtoti tiktu izskatīts pirmajā instancē iesniegtais prasības pieteikums, un tādējādi to nevar atzīt par nepieņemamu.

69 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai Civildienesta tiesa, kā to apgalvo Komisija, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, autonomi interpretējot Civildienesta noteikumu 72. panta 1. punkta otrajā daļā paredzēto jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība".

70 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Kopienu tiesību normas noteikumi, kuros nav nekādas tiešas atsauces uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu to nozīmi un piemērojamību, parasti

ir jāinterpretē autonomi, ņemot vērā noteikuma kontekstu un attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķi (Tiesas 1984. gada 18. janvāra spriedums lietā 327/82 *Ekro*, *Recueil*, 107. lpp., 11. punkts). Tomēr, nepastāvot tiešai atsaucei, Kopienu tiesību piemērošanai attiecīgā gadījumā var būt nepieciešams atsaukties uz dalībvalstu tiesībām, ja Kopienu tiesa no Kopienu tiesībām vai no vispārējiem Kopienu tiesību principiem nevar secināt apstākļus, kas tai ļautu precizēt minēto noteikumu saturu un piemērojamību, veicot autonomu interpretāciju (iepriekš minētie spriedumi lietā *Díaz García*/Parlaments, 36. punkts, un lietā *Khouri*/Komisija, 32. punkts).

71 Šajā gadījumā ir jāpārbauda, vai Kopienu tiesības un it īpaši Civildienesta noteikumi sniedz Kopienu tiesai pietiekamas norādes, kas tai ļautu ar autonomas interpretācijas palīdzību precizēt Civildienesta noteikumu 72. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētā jēdziena "partnerattiecības, kas nav laulība" saturu, vai arī tieši pretēji — attiecīgajās Civildienesta noteikumu normās šajā sakarā ir netieša atsauce uz valsts tiesībām.

72 Šajā nolūkā ir jāanalizē attiecīgās Civildienesta noteikumu normas. Šīs analīzes rezultātā, pirmkārt, ir jānoraida Komisijas galvenais arguments, ka Civildienesta tiesa neesot ņēmusi vērā prasību par "reģistrētām partnerattiecībām", kas esot paredzēta Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta pirmajā teikumā (it īpaši skat. šī sprieduma 50.–52., 54. un 56. punktu). Pamatojoties uz Civildienesta noteikumu 72. panta 1. punkta otrās daļas formulējumu, Civildienesta tiesa pamatoti ir uzskatījusi, ka, lai definētu jēdzienu "ierēdņa neprecētais partneris", Civildienesta noteikumu 72. pantā ir atsauce tikai uz trim pirmajiem Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem.

73 Turklāt abiem iepriekš minētajiem pantiem ir atšķirīgs priekšmets. Ja Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punktā ir definēti nosacījumi, kuru izpilde dod tiesības uz apgādnieka pabalstu, tad Civildienesta noteikumu 72. pantā, ievērojot dažus mazāk stingrus nosacījumus, kas daļēji pārklājas ar tiem, kuri saistīti ar tiesībām uz apgādnieka pabalstu, ir paredzēta ierēdņa neprecētā partnera apdrošināšana atbilstoši KVAS. Tādējādi no iepriekš minētajām Civildienesta noteikumu normām izriet, ka tajos

ir atsauce uz vienotu jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība", apgādnieka pabalsta piešķiršanai ierēdnim, kas iesaistījies šādās partnerattiecībās, izvirzot papildu nosacījumu.

74 Šajā kontekstā tas, ka Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta pirmajā teikumā nav atsauces uz šo noteikumu 72. pantu, ir izskaidrojams ar to, ka šajā teikumā katrā ziņā nav nevienas precīzas norādes uz jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība".

75 Ņemot vērā valsts tiesību aktu lielo neviendabīgumu saistībā ar tādu tiesību normu ieviešanu, kurās juridiski tiek atzītas dažādas savienības formas, kas nav laulība, Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta pirmajā teikumā paredzētais jēdziens "ierēdnis, kurš ir reģistrēts kā pastāvīgs partneris, kas nav laulātais" nevar tikt interpretēts kā tāds, ar kuru veikta atsauce uz noteikumu par "reģistrētām partnerattiecībām", kurš skaidri ir noteikts visās dalībvalstīs un kurš šajā gadījumā Nīderlandes tiesībās atbilst "geregistreerd partnerschap". Šajā aspektā un šajā dažādu valsts tiesību sistēmu attīstības stadijā jēdziens "reģistrētas partnerattiecības" tādējādi atšķiras no "laulības" jēdziena, kura robežas ir skaidri noteiktas visās dalībvalstīs, kas Kopienu tiesai ir ļāvis definēt Civildienesta noteikumos paredzēto laulības jēdzienu tā, ka ar to apzīmē tikai tādas attiecības, kas pamatotas ar likumīgu laulību šī jēdziena tradicionālajā nozīmē (Pirmās instances tiesas 1999. gada 28. janvāra spriedums lietā T-264/97 *D*/Padome, *Recueil FP*, I-A-1. un II-1. lpp., 26. punkts).

76 No tā izriet, ka Civildienesta noteikumos paredzēto jēdzienu "reģistrētas partnerattiecības" var definēt, tikai ņemot vērā visas attiecīgās Civildienesta noteikumu normas, īpaši ņemot vērā norādes, kas izriet no Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem. Tā kā nepastāv vispārēji atzīts "reģistrētu partnerattiecību" jēdziens, atsauce vien uz šādām partnerattiecībām šī panta pirmajā teikumā nesniedz pietiekamu norādi uz šī jēdziena definīciju.

77 Pretēji tam, ko apgalvo Komisija (skat. šī sprieduma 56. punktu), šī atsauce nenozīmē, ka tiek izvirzīts īpašs nosacījums par "reģistrāciju" vai ka tiek prasīts, ka partnerattiecībām jābūt "reglamentētām likumā" tāpat kā laulībai. Iepriekš minētajā pirmajā teikumā paredzētais jēdziens "reģistrēts" attiecas tikai uz atsevišķiem formāliem aspektiem, kas ir precizēti pirmajā nosacījumā, kurš paredzēts Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā.

78 Šajā kontekstā Civildienesta tiesai nevar pārmest, ka tā nav uzskatījusi, ka Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta pirmajā teikumā šajā gadījumā ir izvirzīta prasība par "geregistreerd partnerschap".

79 Otrkārt, tā kā jēdziens "laulība" ir ticis interpretēts tā, it kā tas principā būtu Kopienu jēdziens (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Reed*, 15. punkts, un apvienotajās lietās *D* un Zviedrija/Padome, 26. punkts), ir jāpārbauda, vai no visām attiecīgajām Civildienesta noteikumu normām var atvasināt arī Kopienu jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība" vai arī, neesot pietiekamām norādēm šajā sakarā, Civildienesta noteikumos ir netieša norāde uz valsts tiesībām.

80 Šajā sakarā vispirms ir svarīgi norādīt, ka pretēji Komisijas ieteiktajai pieejai, kurā tā pamatojas uz iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *D* un Zviedrija/Padome (skat. šī sprieduma 57. punktu), Kopienu tiesai šajā lietā nav jāpārbauda, vai "reģistrētas partnerattiecības" var pielīdzināt laulībai un sniegt tiesības uz priekšrocībām, kas Civildienesta noteikumos paredzētas precētiem pāriem, jo attiecībā uz ieinteresētajām personām un trešām personām tās rada tiesiskas sekas, kas līdzīgas laulības sekām. Šajā gadījumā tai tikai ir jāatrisina jautājums, kas pilnībā atšķiras no Civildienesta noteikumos tieši paredzētā jēdziena "partnerattiecības, kas nav laulība" interpretācijas.

81 Kā to ir norādījusi Civildienesta tiesa, no Regulas Nr. 723/2004 preambulas astotā apsvēruma skaidri izriet, ka Kopienu likumdevējs precētiem pāriem piešķirtās

priekšrocības ar zināmiem nosacījumiem ir vēlējies attiecināt arī uz "ierēdņiem, kas iesaistījušies attiecībās, kas nav laulība un ko dalībvalsts ir atzinusi par pastāvīgām partnerattiecībām". Jēdzienu "neprecēti partneri", kam saskaņā ar iepriekš minēto mērķi Civildienesta noteikumos ir piešķirtas zināmas tiesības, īpaši ņemot vērā minēto apsvērumu, var izsecināt no nosacījumiem, kuri paredzēti Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā.

82 No iepriekš minētajiem nosacījumiem izriet, ka partnerattiecību, kas nav laulība, Civildienesta noteikumu nozīmē pastāvēšana ir saistīta, pirmkārt, ar divu personu savienību un, otrkārt, ar formāliem aspektiem.

83 Šajā sakarā Civildienesta tiesa pārsūdzētā sprieduma 38. punktā vispirms pamatoti ir secinājusi, ka divu personu savienības pastāvēšana — salīdzinājumā ar citu veidu partnerattiecībām, kas šajā gadījumā arī ir atzītas Nīderlandes tiesībās atbilstoši "samenlevingsovereenkomst" režīmam (skat. šī sprieduma 6. punktu) — izriet no vārda "pāris", kas izmantots Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētajā pirmajā nosacījumā. Šo interpretāciju apstiprina iepriekš minētajā pantā paredzētais otrais un trešais nosacījums, izslēdzot, pirmkārt, situācijas, kurās viens vai otrs partneris ir precēts vai iesaistījies citās partnerattiecībās, kas nav laulība, un, otrkārt, situācijas, kurās partneriem ir savstarpējas tuvas radniecības saites.

84 Šī prasība par divu personu savienību rada tādas sekas, ka ierēdņa "neprecētais partneris", tāpat kā viņa laulātais saskaņā ar Civildienesta noteikumu 72. pantā izmantoto formulējumu vai viņa "pastāvīgais partneris" atbilstoši iepriekš minētajā Regulas Nr. 723/2004 preambulas astotajā apsvērumā izmantotajam formulējumam skaidri atšķiras no apgādībā esošām personām, proti, attiecīgā ierēdņa bērniem un citām personām, kas ir viņa apgādībā Civildienesta noteikumu VII pielikuma 2. panta nozīmē, kuru tiesības ir garantētas citās Civildienesta noteikumu normās, īpaši to 72. panta 1. punkta pirmajā daļā. Šīs prasības rezultātā vispārīgi no Civildienesta noteikumos paredzētā jēdziena "partnerattiecības, kas nav laulība" tiek izslēgtas visas tās situācijas, kam nav raksturīga divu personu savienība, bet kas attiecīgā gadījumā var tikt uzskatītas par partnerattiecībām, kas ir atzītas piemērojamajās valsts tiesībās, piemēram, "samenlevingsovereenkomst". Šajā aspektā Civildienesta noteikumos iekļautais jēdziens "partnerattiecības, kas nav laulība" tādējādi sakrīt ar definīciju, ko

Eiropas Cilvēktiesību tiesa sniegusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Burden* pret Apvienoto Karalisti, uz kuru ir atsaukusies Komisija (skat. šī sprieduma 55. punktu).

85 Arī formas prasības izriet no Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētā pirmā nosacījuma, kas paredz, ka "pāris uzrāda [oficiālu] dokumentu, ko par tādu atzinusi dalībvalsts vai jebkura dalībvalsts kompetentā iestāde, kas apliecina viņu statusu kā partneriem, kas nav laulātie". No pašiem šīs tiesību normas noteikumiem izriet, ka tiek prasīts, pirmkārt, iesniegt oficiālu dokumentu, kas apliecina ieinteresēto personu neprecētu partneru statusu, un, otrkārt, lai šo dokumentu attiecīgā iestāde būtu atzinusi par oficiālu. Šajā gadījumā, ņemot vērā to juridisko situāciju daudzveidību, uz kurām saskaņā ar Nīderlandes tiesībām var attiekties "samenlevingsovereenkomst" (skat. šī sprieduma 6. punktu), Civildienesta tiesa pārsūdzētā sprieduma 33., 39. un 54. punktā pamatoti ir atzinusi, ka šāda pie notāra sagatavota juridiska akta iesniegšana atbilst prasībai iesniegt oficiālu dokumentu, kas attiecas uz personu statusu, jo šis akts ir ieguvis autentiskumu, noslēdzot to pie notāra. Attiecībā uz šī juridiskā akta oficiālā rakstura atzīšanu dalībvalstī Civildienesta tiesa, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, ir atzinusi, ka šajā gadījumā tas izriet no Nīderlandes vēstniecības Luksemburgā apliecinājuma, kurā tā ir apstiprinājusi, ka ieinteresēto personu neprecētu partneru statuss ir atzīts Nīderlandē.

86 No visiem šiem apsvērumiem izriet, ka atbilstošās Civildienesta noteikumu normas jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība" ļauj definēt tā, ka tam, kā Civildienesta tiesa to ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 36. punktā, piemīt zināma līdzība ar laulību. Šajās tiesību normās tomēr nav prasīts, lai "partnerattiecības, kas nav laulība" tiktu pielīdzinātas laulībai. Šajā sakarā Civildienesta tiesa pamatoti ir uzskatījusi, ka šāda prasība nozīmētu izvirzīt papildu nosacījumu, kāds Civildienesta noteikumos nav paredzēts (pārsūdzētā sprieduma 52. punkts).

87 Pretēji tam, ko apgalvo Komisija (skat. šī sprieduma 58. punktu), autonoma jēdziena "partnerattiecības, kas nav laulība" interpretācija neietekmē dalībvalstu ekskluzīvo kompetenci jautājumā par personu civilo stāvokli un par no tā izrietošo priekšrocību noteikšanu. Tā kā sniegtā definīcija attiecas uz Civildienesta noteikumos paredzētu jēdzienu, tās piemērošanas jomu noteikti ierobežo Civildienesta noteikumi. Tajā ir reglamentēta tikai atsevišķu tādu sociālu priekšrocību piešķiršana, kas Civildienesta

noteikumos ir piešķirtas Eiropas Kopienu ierēdņiem vai darbiniekiem, un nerada nekādas sekas dalībvalstīs, kas brīvi nosaka tādu tiesisko režīmu ieviešanu, saskaņā ar kuriem juridiski tiek atzītas citas savienības formas, kas nav laulība, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai (šajā sakarā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Reed*, 13.–15. punkts, un lietā *Maruko*, 59. un 73. punkts).

88 Šajā kontekstā ir jānoraida arī Komisijas arguments, kas pamatots ar atsevišķām Direktīvas 2004/38 (skat. šī sprieduma 60. punktu) normām. Atšķirībā no Civildienesta noteikumos paredzētā jēdziena "partnerattiecības, kas nav laulība" direktīvas noteikumi rada sekas visās dalībvalstīs, un tādējādi tie neparedz piesavināties dalībvalstu kompetenci saistībā ar civilo stāvokli un no tā izrietošajām tiesībām.

89 Turklāt pretēji tam, ko apgalvo Komisija, Civildienesta noteikumos paredzēto jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība" nevar interpretēt tādējādi, ka tas attiecas tikai uz partnerattiecībām, kas saskaņā ar valsts likumu tiek uzskatītas tikai par tādām, kas rada laulības sekām līdzīgas sekas (skat. šī sprieduma 51. un 52. punktu). Šajā sakarā Komisijas nostāju nepamato Civildienesta noteikumu normas vai tajos noteiktie mērķi, tās mērķis ir paredzēt papildu nosacījumu, kas nav pamatots ar Kopienu likumdevēja izvirzītajiem mērķiem.

90 No iepriekš izklāstītās analīzes izriet (skat. šī sprieduma 82.–86. punktu), ka saskaņā ar attiecīgajām Civildienesta noteikumu normām "partnerattiecību, kas nav laulība" pastāvēšanai ir vajadzīga tikai divu personu savienība un atsevišķu formālu aspektu izpilde. Līdz ar to pietiek, ka šie nosacījumi ir izpildīti attiecīgajā gadījumā, neatkarīgi no tā, vai tie noteikti ir paredzēti piemērojamajos valsts tiesību aktos vai atstāti ieinteresēto personu ziņā. Šajā sakarā tam, ka piemērojamie valsts tiesību akti ļauj vienu un to pašu jēdzienu attiecināt uz atšķirīgām tiesiskajām situācijām atkarībā no pušu gribas, brīvi

nosakot savas vienošanās par kopdzīvi saturu un formu, nav nekādas nozīmes, ja vien noslēgtās partnerattiecības atbilst Civildienesta noteikumos paredzētajiem nosacījumiem.

91 Turklāt, kā to apgalvo Roudheizens (skat. šī sprieduma 65. punktu), papildu nosacījuma ieviešana, kā to iesaka Komisija, radītu diskrimināciju attiecībā uz atsevišķiem ierēdņiem viņu partnerattiecību abstraktās formas dēļ, kaut gan piemērojamajos valsts tiesību aktos šīs partnerattiecības ir atzītas un Civildienesta noteikumos paredzētie nosacījumi ir izpildīti. Šāds risinājums būtu pretrunā ne tikai atbilstošajām Civildienesta noteikumu normām, bet turklāt būtu pamatots ar piemērojamo valsts tiesību aktu sagrozīšanu. Šajā sakarā ir jānorāda, ka Nīderlandes tiesībās ir atzīts, ka "samenlevingsovereenkomst" var radīt zināmas sekas, kas līdzīgas laulības sekām.

92 Treškārt, ir jāpārbauda Komisijas pakārtoti izvirzītā argumentācija par Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētā pirmā nosacījuma interpretāciju (skat. šī sprieduma 60. un 61. punktu), saskaņā ar kuru, tā kā aplūkojamās partnerattiecības tikušas noslēgtas ar personu, kam nav nekādu tuvu radniecības saišu ar ierēdni, neviens no partneriem nav iesaistījies laulībā vai citās partnerattiecībās un ar formalitātēm saistītie nosacījumi ir izpildīti, attiecīgā Kopienu iestāde nav varējusi pārbaudīt, vai šīm partnerattiecībām piemīt zināma līdzība ar laulību, kā arī zināms pastāvīgums.

93 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Civildienesta noteikumos paredzētajam jēdzienam "partnerattiecības, kas nav laulība" piemīt zināma līdzība ar laulības jēdzienu. Tomēr, neraugoties uz formas prasībām, vienīgais būtiskais nosacījums, kas izriet no atbilstošajām Civildienesta noteikumu normām, ir saistīts ar divu personu savienības esamību, kā tas ticis atzīts (skat. šī sprieduma 82.–86. punktu).

94 Tā kā atsevišķi "partnerattiecību, kas nav laulība" veidi, kuri ir atzīti dalībvalstīs, piemēram, "samenlevingsovereenkomst" Nīderlandē, attiecīgā gadījumā var attiekties uz tiesiskām situācijām, kas neatbilst iepriekš minētajiem kritērijiem, ar kuriem ir definēts Civildienesta noteikumos paredzētais jēdziens "partnerattiecības, kas nav laulība", kā tas jau tika konstatēts (skat. šī sprieduma 83.–85. un 90. punktu), šādā

gadījumā attiecīgajai Kopienu iestādei Kopienu tiesas uzraudzībā ir jāpārbauda, vai ir izpildīti Civildienesta noteikumos paredzētie nosacījumi.

95 Līdz ar to Civildienesta tiesa pārsūdzētā sprieduma 35. un 52. punktā pamatoti ir atzinusi, ka "partnerattiecību, kas nav laulība" Civildienesta noteikumu nozīmē atzīšana nevar būt atkarīga tikai no attiecīgās dalībvalsts vērtējuma, šajā gadījumā no apgalvojuma, kas iekļauts Nīderlandes vēstniecības Luksemburgā apstiprinājuma.

96 Tomēr, kaut arī Civildienesta noteikumos, lai atzītu "partnerattiecību, kas nav laulība", esamību, ir prasīts pierādīt kopdzīvi, ko raksturo zināms pastāvīgums, tajos nav prasīts, ka partneriem būtu jābūt saistītiem ar īpašām savstarpējām tiesībām un pienākumiem. Civildienesta noteikumos prasītā līdzība ar laulību izriet tieši no šādas kopdzīves, kā arī no prasības par dažiem formāliem aspektiem (skat. šī sprieduma 82.–86. punktu). Tādējādi, ja attiecīgais ierēdnis pierāda, ka partnerattiecības, ko tas noslēdzis, atbilst šiem diviem nosacījumiem, attiecīgajai iestādei — pretēji tam, ko Civildienesta tiesa ir atzinusi pārsūdzētā sprieduma 39. punkta beigās — nav jāpārbauda, vai savstarpējās tiesības un pienākumi, ko partneri noteikuši, noslēdzot savu vienošanos, strukturēti un sīki reglamentē to kopdzīvi. Tā kā Civildienesta noteikumos nav nekādu norāžu šajā sakarā, šādas kontroles esamības dēļ "partnerattiecību, kas nav laulība" atzīšana būtu pakļauta Civildienesta noteikumos neparedzētiem nosacījumiem.

97 Šajā gadījumā Civildienesta tiesa, ņemot vērā dokumentus, ko Roudheizens bija iesniedzis administrācijai, pamatoti ir pārbaudījusi, vai viņš un *H* kundze dzīvo kopā un vai šai kopdzīvei ir raksturīgs zināms pastāvīgums (pārsūdzētā sprieduma 42. punkts). Šo aspektu Komisija turklāt nekādā veidā nav apstrīdējusi.

98 Savukārt ir jāsecina, ka Civildienesta tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, tieši, pamatojoties gan uz "samenlevingsovereenkomst", ko prasītājs pirmajā instancē noslēdzis ar *H* kundzi, gan uz Nīderlandes tiesību aktu noteikumu pārbaudi, noskaidrojot, kādas ir ar Roudheizena un viņa draudzenes kopdzīvi saistītās savstarpējās tiesības un pienākumi. Pretēji pārsūdzētā sprieduma 43.–46. punktā izklāstītajai pieejai Civildienesta noteikumos nav paredzēts pārbaudīt, vai sekas, kas izriet no attiecīgā ierēdņa noslēgtajām partnerattiecībām, ir "vairākos aspektos līdzīgas" tām, kuras izriet no laulības vai pat "geregistreerd partnerschap".

99 No tā izriet, ka pārsūdzētajā spriedumā ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā, jo Civildienesta tiesa ir veikusi iepriekš 43.–46. punktā minēto pārbaudi, pārkāpjot attiecīgos Civildienesta noteikumu 72. panta un VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta noteikumus.

100 Tomēr, tā kā neatkarīgi no Civildienesta noteikumos neparedzētu papildu nosacījumu pārbaudes, kas norādīta šī sprieduma 98. un 99. punktā, Civildienesta tiesa cita starpā pamatoti ir konstatējusi, ka visi Civildienesta noteikumos paredzētie nosacījumi, kas attiecas, pirmkārt, uz kopdzīves esamību un, otrkārt, uz formāliem aspektiem, ir izpildīti, iepriekš minētā kļūda tiesību piemērošanā nevar pārsūdzēto spriedumu padarīt spēkā neesošu (šajā sakarā skat. Tiesas 2007. gada 19. aprīļa spriedumu lietā C-282/05 P *Holcim* (*Deutschland*)/Komisija, Krājums, I-2941. lpp., 33. punkts, un 2009. gada 26. marta spriedumu lietā C-113/07 P *Selex Sistemi Integrati*/Komisija un *Eurocontrol*, Krājums, I-2207. lpp., 81. punkts).

101 Līdz ar to ir jānoraida pamats, kas pamatots ar kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība".

102 Šajos apstākļos nav jāpārbauda pakārtotais pamats par nepareizu nediskriminācijas principa interpretāciju, kura izklāstīta pārsūdzētā sprieduma pamatojumā tikai papildus (skat. šī sprieduma 24. punktu). Šis pamats ir neatbilstošs, jo pārsūdzētā sprieduma rezolutīvā daļa, šķiet, ir pamatota ar kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot jēdzienu "partnerattiecības, kas nav laulība".

103 Līdz ar to pirmais apelācijas pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par tiesāšanās izdevumiem

104 Reglamenta 148. panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka tad, ja apelācija ir nepamatota, Pirmās instances tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.

105 Atbilstoši minētā reglamenta 87. panta 2. punkta pirmajai daļai, kas piemērojama apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 144. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs un Roudheizens ir prasījis tai piespriest atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tā sedz savus, kā arī atlīdzina Roudheizena tiesāšanās izdevumus, kas viņam radušies šajā tiesvedībā.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (apelāciju palāta)

nospriež:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

2) Eiropas Kopienu Komisija sedz savus, kā arī atlīdzina Antona Pītera Roudheizena tiesāšanās izdevumus šajā tiesvedībā.

Jaeger Tiili Azizi

Meij Vilaras

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2009. gada 5. oktobrī.

[Paraksti]